

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH240027
NAZWA
OBSZARU Łęgi w lasach nad Liswartą

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH240027	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Łęgi w lasach nad Liswartą

1.4. Data opracowania 2008-09	1.5. Data aktualizacji 2025-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-06
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 5 kwietnia 2023 r. w spr. soo Łęgi w lasach nad Liswartą (PLH240027)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
18.7887

Szerokość geograficzna
50.7835

2.2. Powierzchnia [ha]:

234.68

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL22	Śląskie
------	---------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
91E0			143.92		G	A	C	A	A

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]

N17	12.26
N10	0.15
N16	87.12
N12	0.47
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Na obszar Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027 składają się trzy części, niemal w pełni pokrywające się z trzema rezerwatami przyrody: „Łęg nad Młynówką” w części zachodniej oraz położonymi 10 km dalej na wschód rezerwatami „Cisy w Łebkach” i „Cisy nad Liswartą”. Dwa ostatnie rezerwaty są od siebie oddalone o około 700 m.

Rezerwat przyrody „Łęg nad Młynówką” związany jest z wyrównaną doliną Potoku Jeżowskiego, który około 3 km na północ od rezerwatu wpada do Liswarty. Koryto Potoku Jeżowskiego nosi ślady bardzo silnej regulacji – zostało wyprostowane i znacznie pogłębione. Na części jego przebiegu zaznacza się jednak bardzo intensywna działalność bobrów, które doprowadziły do znacznego spiętrzenia wody i renaturalizacji doliny. Ten odcinek w większości leży poza granicami rezerwatu przyrody, jest natomiast częścią obszaru Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą. Działalność bobrów występuje również w dolnym biegu Dopływu spod Sierakowa, który wpada do Potoku Jeżowskiego w północnej części rezerwatu. Zgodnie z Komputerową Mapą Podziału Hydrograficznego Polski zdecydowana większość obszaru rezerwatu należy do zlewni Potoku Jeżowskiego, jedynie skrajnie północno-zachodnia część jest odwadniana przez Dopływ spod Sierakowa. Rezerwat przyrody „Łęg nad Młynówką” w dużej mierze sąsiaduje z polami uprawnymi i zabudowaniami, a także rozległym zakładem przemysłowym przetwarzającym słomę na podłoże do hodowli pieczarek.

Rezerwat przyrody „Cisy w Łebkach” zlokalizowany jest w rozległym obniżeniu o stosunkowo płaskim dnie i łagodnych stokach, dnem którego płynie ciek określany nazwą Dopływ spod Jeziora. Koryto tego cieku zostało w przeszłości uregulowane, co mogło wpłynąć na zbiorowiska roślinne – udrożnienie przepływu prawdopodobnie spowodowało przekształcenie części występujących tu licznie płatów olsów w łęgi. Latem 2019 r. Dopływ spod Jeziora był prawie całkowicie pozbawiony wody – niewielkie kałuże występowały tylko w zachodniej części rezerwatu. Niemal całość obszaru rezerwatu należy do zlewni tego cieku – jedynym wyjątkiem jest jego część skrajnie północno-zachodnia, odwadniana przez ciek określany nazwą Dopływ spod Kamieńska. W tym rejonie granica rezerwatu wykracza w niewielkim stopniu poza granice obszaru Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą. Rezerwat ten otoczony jest głównie terenami leśnymi, przede wszystkim monokulturami sosny. Jedynie od zachodu sąsiaduje z otwartymi terenami łąk.

Położony nieco dalej na południe rezerwat przyrody „Cisy nad Liswartą” zajmuje dolinę o nieco bardziej nachylonych stokach – brak tu rozległych wypłaszczeń zajętych przez olsy i nawiązujące do nich płaty. Przepływający przez centrum rezerwatu ciek określany nazwą Dopływ spod gajówki Kierzek silnie meandruje i cechuje się wartkim nurtem – ma w związku z tym charakter nawiązujący do cieków górskich. Podobny charakter ma bezimienny ciek przepływający przez północną część rezerwatu, uchodzący do głównego cieku w zachodniej części rezerwatu. Zgodnie z Komputerową Mapą Podziału Hydrograficznego Polski całość obszaru rezerwatu przyrody należy do zlewni Dopływu spod gajówki Kierzek. Rezerwat przyrody „Cisy nad Liswartą” położony jest w obrębie tego samego zwartego kompleksu leśnego co rezerwat „Cisy w Łebkach”. Tu również w otoczeniu dominują zadrzewienia sosnowe. Jedynie od zachodu rezerwat graniczy z terenami otwartymi – przede wszystkim gruntami ornymi. W zachodniej części rezerwatu występują rozbieżności pomiędzy granicami rezerwatu przyrody i obszaru Natura 2000 – ten ostatni nie obejmuje części obszaru rezerwatu przy granicy z terenami otwartymi.

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski (arkusze 843 – Lubliniec i 844 - Boronów) w podłożu rezerwatu „Łęg nad Młynówką” dominują plejstocenyjskie piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych 4-5 m nad poziomem rzeki, poza tym w sąsiedztwie Potoku Jeżowskiego występują holocenyjskie piaski i żwiry rzeczne 1-3 m nad poziomem rzeki. Te ostatnie występują również w sąsiedztwie cieków w pozostałych dwóch rezerwach, natomiast obszary wyżej położone są w nich zbudowane z piasków i żwirów wodnolodowcowych. Jedynie w zachodniej części rezerwatu „Cisy nad Liswartą” występują plejstocenyjskie piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych 4-5 m nad poziomem rzeki.

Gleby w obszarze Natura 2000 są w pewnym stopniu zróżnicowane, jednak w granicach płatów siedliska 91E0 występują niemal wyłącznie czarne ziemie (CZ), czyli podtyp 7.2.

Obszar Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027 leży na terenie Korytarza

Południowo-Centralnego będącego jednym z korytarzy ekologicznych łączących sieć Natura 2000 w Polsce (JĘDRZEJEWSKI I IN. 2011). Położony jest w obrębie korytarza głównego, we wschodniej części obszaru węzłowego Bory Stobrawskie.

W przypadku części obszaru Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027 zlokalizowanych w obrębie rezerwatów przyrody „Cisy w Łębkach” i „Cisy nad Liswartą” otoczenie stanowią przede wszystkim tereny leśne. Ogranicza to potencjalne konflikty, chroni też wnętrza tych obszarów przed oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Są one potencjalnie znacznie bardziej prawdopodobne w przypadku części obszaru Natura 2000 przypadającej na rezerwat „Łęg nad Młynówką”, której otoczenie jest intensywnie użytkowane – zarówno rolniczo, jak i wytwórczo. Przykładowo jakakolwiek zmiana stosunków wodnych będzie miała znaczący wpływ na tereny otaczające obszar Natura 2000, a przez to może stać się podłożem konfliktów. Dominującym typem roślinności w obszarze są łąki jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum.

4.2. Jakość i znaczenie

Siedlisko 91E0* w granicach obszaru Natura 2000 PLH240027 Łęgi w lasach nad Liswartą cechuje się doskonałą reprezentatywnością (ocena A) – jest ona znacząco wyższa niż w większości obszarów w regionie. Jej elementem jest dobrze wykształcony drzewostan złożony przede wszystkim z gatunku typowego dla siedliska – olszy czarnej *Alnus glutinosa*. W domieszce występują inne gatunki liściaste, które jednak naturalnie pojawiają się w siedlisku – dotyczy to szczególnie jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* i wiązów *Ulmus* spp. (przede wszystkim wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*), a także klonu jawora *Acer pseudoplatanus*. Podszyt jest różnie rozwinięty, jednak zazwyczaj cechuje się dużym pokryciem (wyjątkiem są płyty silniej nawiązujące do olsów), co również jest cechą typową dla siedliska. Składa się przede wszystkim z gatunku typowego – czeremchy zwyczajnej *Padus avium*. Runo jest bujne i bogate w gatunki, o składzie typowym dla siedliska. Licznie występują tu m.in. gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina* i tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*. Stosunkowo rzadkie są przypadki dominacji facjalnej, przede wszystkim pokrzywy *Urtica dioica*, która jest jednak równocześnie jednym z najważniejszych gatunków typowych. Ogółem, w płatach siedliska w obszarze stwierdzono liczne występowanie większości gatunków typowych dla podtypu siedliska. Zmiany składu gatunkowego i pokrycia runa związane ze znacznym przesuszeniem podłoża występują rzadko – pozytywnie odróżnia to płyty siedliska w obszarze od przeciętnego stanu siedliska w regionie. Dodatkową pozytywną cechą siedliska w obszarze jest liczne (kilkaset osobników) występowanie cisu pospolitego *Taxus baccata* w jego płatach w rezerwacie „Cisy nad Liswartą” oraz (znacznie mniej licznie) w rezerwacie „Cisy w Łębkach”.

Zgodnie z raportem GIOŚ (REPORT on the main results of the surveillance under article 11 for annex I habitat types (Annex D)) powierzchnia siedliska 91E0 w granicach Polski w regionie kontynentalnym wynosi 25,8 km², natomiast w regionie alpejskim 3,4 km² – łącznie 29,2 km². Stwierdzona w granicach obszaru Natura 2000 PLH240027 Łęgi w lasach nad Liswartą powierzchnia 143,92 ha stanowi zatem zaledwie 0,56% powierzchni siedliska w granicach Polski, co skutkuje oceną C powierzchni względnej. Należy jednak równocześnie podkreślić, że wynika to częściowo z niewielkiej powierzchni całkowitej obszaru Natura 2000 PLH240027 Łęgi w lasach nad Liswartą.

Pod względem stanu zachowania, siedlisko w obszarze cechuje się dobrym (ocena II) stanem zachowania struktury. Drzewostany są zróżnicowane wiekowo, jednak ze znacznym udziałem płatów o zaawansowanym wieku drzew, podszyt jest zwykle właściwie wykształcony. Runo składa się z gatunków typowych dla siedliska i zazwyczaj o zachowanych stosunkach ilościowych – dominacja facjalna jest stosunkowo rzadka. Niewiele płatów wykazuje poważne zaburzenia struktury runa w związku z przesuszeniem podłoża, stosunkowo niewielkie jest też pokrycie obcych gatunków inwazyjnych. Pod względem podkryterium stopnia zachowania funkcji brak jest dużych zagrożeń dla utrzymania w przyszłości struktury siedliska. Nie będzie to jednocześnie wymagało intensywnych starań o zachowanie siedliska. Zaobserwowane problemy, takie jak obumarcie jesionu i pojawienie się luk, mogą powodować zmiany składu gatunkowego i struktury siedliska, jednak przy zachowaniu jej zgodności z zakresem zmienności łągów. Natomiast w przypadku niewystarczającej ilości martwego drewna (zwłaszcza wielkowymiarowego) poprawa tego stanu rzeczy jest stosunkowo łatwa i będzie następować samoistnie, zwłaszcza w związku z faktem zlokalizowania obszaru Natura 2000 prawie w całości na terenie rezerwatów przyrody. W związku z powyższym siedlisko cechuje się doskonałymi perspektywami (ocena I) pod względem stopnia zachowania funkcji. Połączenie dobrego (II) stopnia zachowania struktury i doskonałych perspektyw (I) stopnia zachowania funkcji skutkuje doskonałą oceną (A) stanu zachowania.

Połączenie oceny A reprezentatywności z oceną A stanu zachowania, przy braku dodatkowych negatywnych czynników, skutkuje doskonałą (A) oceną ogólną. Jest tak pomimo stosunkowo małej powierzchni względnej. Jak już wspomniano, wiąże się ona częściowo z niewielką powierzchnią obszaru. Płyty siedliska w granicach

obszaru stanowią jedno z lepiej wykształconych i zachowanych powierzchni łągów w regionie. Ich znaczenie jest w związku z tym większe, niż wynikałoby to z powierzchni siedliska w obszarze.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	X		b
H	B02.04		i
H	I01		i
H	I02		i
H	J02.03		b
H	K04.03		i
L	E03.04		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Holesa J. 2008. Raport z weryfikacji kompletności sieci Natura 2000 w województwie śląskim w zakresie łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Kod: 91E0). Wojewódzki Zespół Specjalistyczny Województwa Śląskiego, Katowice. 2. Kulpiński K., Tyc A. 2019. Ekspertyza na potrzeby inwentaryzacji dodatkowych na obszarze Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027. Kraków.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

[Powrót](#)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	96.7	PL03	99.82		

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Cisy w Łębkach	*	22.92
PL02	Cisy nad Liswartą	*	20.0
PL02	Łęg nad Młynówką	*	53.78
PL03	Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą	*	99.82

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
Adres:	Polska Plac Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice
Adres e-mail:	sekretariat@katowice.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 2 listopada 2021 r., opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego poz. 7003 w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027 Link: https://dzienniki.slask.eu/legalact/2021/7003/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH240027

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--